SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1279

av Sten Bergheden (M)

Föräldrars möjlighet att välja nivå på sin föräldrapenning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över reglerna för föräldrapenning vid födsel av ytterligare barn i syfte att stärka familjernas valfrihet och undanröja ekonomiska hinder för dem som önskar längre intervall mellan barnen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Sverige har under senare år upplevt ett kraftigt fallande barnafödande. Antalet födda barn har sjunkit till de lägsta nivåerna på många år samtidigt som allt fler unga vuxna uppger att ekonomi, boendesituation och osäkerhet inför framtiden påverkar deras beslut om familjebildning.

I ett sådant läge bör politiken sträva efter att undanröja hinder för dem som vill bilda familj och få fler barn, inte skapa ekonomiska trösklar eller styrsignaler som kan påverka när barn föds. Beslut om när man vill ha barn är ett av de mest personliga besluten människor fattar. Det är därför rimligt att föräldrarna själva, och inte ersättningssystemens konstruktion kan störa eller avgöra när familjen är redo att få nästa barn. Dagens regler innebär att föräldrar under vissa förutsättningar kan behålla samma nivå på föräldrapenningen även för nästa barn om barnen föds inom ett visst

tidsintervall. Syftet är att skapa trygghet för barnfamiljer, men reglerna får samtidigt effekten att familjer kan uppleva ekonomiska nackdelar om de väljer att vänta längre med nästa barn. Många familjer vill av medicinska, praktiska eller ekonomiska skäl ha längre tid mellan barnen. Det kan handla om att ge familjen möjlighet att återhämta sig efter en graviditet, skapa större stabilitet i arbetslivet eller ge mer tid åt varje barn. Sådana beslut bör fattas utifrån varje familjs egna förutsättningar och önskemål, inte utifrån risken att förlora en betydande del av föräldrapenningen. Regelverket riskerar i dag att påverka familjers beslut på ett sätt som inte är avsikten.

För vissa kan det innebära en ekonomisk press att få barn tätare än man egentligen önskar. För andra kan det leda till att man avstår från att skaffa ytterligare barn när de ekonomiska konsekvenserna blir för stora. I en tid då Sverige behöver stärka framtidstron och skapa bättre förutsättningar för familjebildning och man vill att barnafödandet ska öka, då finns det skäl att se över sådana regler.

Regeringen bör därför överväga att utreda möjligheten att låta föräldrar som får ytterligare barn välja att basera föräldrapenningen antingen på den tidigare fastställda ersättningsnivån eller på den aktuella sjukpenninggrundande inkomsten, oavsett hur lång tid som gått mellan barnens födelse. Samma princip bör kunna tillämpas vid födsel av tredje och efterföljande barn. En sådan förändring skulle stärka familjernas självbestämmande, minska de ekonomiska skillnaderna mellan familjer som väljer olika födelseintervall och bidra till att familjepolitiken i större utsträckning utgår från familjernas behov.

Det skulle också undanröja ett regelmässigt hinder som i dag kan påverka viljan att få fler barn. Familjepolitiken bör ge människor frihet att själva forma sina liv. Därför bör det övervägas att regelverket ses över så att föräldrar får större möjlighet att själva bestämma när familjens barn ska födas utan att drabbas av ekonomiska trösklar och nackdelar.

Sten Bergheden (M)